

A rendi monarchiák a középkori Nyugat-Európában TRO2006

2021/2022. tanév 1. félév

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

A foglalkozásokon történő részvétel: TVSZ. 8. 1. alapján szabályozva.

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja és ütemezése:

Két zárthelyi dolgozat mindegyikének minimum elégséges érdemjegye, a hallgatói beszámoló vagy beadandó sikeres teljesítése és feldolgozása együttesen alkotja a gyakorlati jegyet.

Az első zárthelyi időpontja: 2021. október 26. Anyaga: a tanórán addig feldolgozott témák anyaga, amelyben a hallgatói beszámolók is benne vannak.

A második zárthelyi dolgozat időpontja: 2021. december 7. Anyaga: az október 26. után feldolgozott témakörök hallgatói beszámolókkal együtt. Mindkét zárthelyi dolgozatban fogalmak és topográfia is szerepel. A sikeres gyakorlati jegyhez mindkét zárthelyi dolgozatnak legalább elégségesnek kell lennie. Az elégtelen zárthelyi dolgozat egy alkalommal javítható a szorgalmi időszakban.

A beadandókat és az órai beszámolókat fel kell tölteni a Moodle rendszerbe, a TRO2006, Rendi monarchiák, 2021. őszi kurzusba. A beadandók feltöltési határideje: 2021. november 15. A hallgatói beszámolókat a tanórán történő bemutatása előtt 1 héttel kell feltölteni. A beadandók és a beszámolók szempontrendszere a Moodle kurzusnál található!

A hallgatói beszámolók témakörei:

1. II. Fenséges Fülöp háborúja Oroszlánszívű Richárd és I. Földnélküli János ellen (1192-1215), elemzési feladatok: Chateau- Gaillard ostroma Normandiában (1203-1204).
2. A Magna Charta kibocsátásának előzményei, okai, tartalma I. János uralkodása alatt. A közvetlen külpolitikai okként értelmezett Bouvines-i csata tömör bemutatása és értékelése.
3. Oroszlánszívű Richárd és a III. kereszties hadjárat (1189-1192). Akkon visszafoglalása 1191-ben és a Szaladinnal 1192-ben aláírt békeszerződés tartalma.
4. IX. Szent Lajos egyiptomi kereszties hadjárata (1248-1250), a kudarc okai. A mamelukok hatalomátvétele Egyiptomban.
5. A Templomos Lovagrend megalakulása, a rend feladatai a Szentföldön, a rend struktúrája, kiváltságai, európai rendtartományai, pénzügyi és gazdasági tevékenysége.
6. A Templomos Lovagrend elleni pereljárat okai, céljai. IV. Fülöp és a rend kapcsolata. A francia király és a Szentszék kapcsolata, VIII. Bonifác pápával való konfliktusa. IV. Fülöp egyházpolitikája.
7. A templomosok letartóztatásának folyamata, közvetlen előzménye, a koncepció per első beismerő vallomása.
8. Az inkvizíciós pereljárat folyamata, a rend bűnösségének problémája, a rend pápai feloszlításának szentszéki érdekei (1307-1312).
9. **Két hallgató készíti a fogalomtárat:** az egyik a tanári előadások anyagából, a másik a hallgatói beszámolókból. Emellett **két hallgató a topográfiai feladatokat készíti el,** a tanári előadások és a hallgatói beszámolók anyagából.
10. A domonkos rend megalakulása, a rend feladatai, működésének területei. Az inkvizíció létrehozása a középkorban, a nyomozásos eljárás lefolytatásának módja, a vallomások kicsikarásának módszerei. Az eretnekség fogalma a középkorban.
11. A kathar (albigens) eretnekség Dél-Franciaországban, az ellenük folyó háború II. Fenséges Fülöp és IX. Szent Lajos uralkodása alatt (1209-1229-1245).

12. Szaladin harcai a keresztesek ellen, a Hattin szarvainál lezajló csata, 1187. A keresztesek vereségének következményei.

A kurzus témakörei:

1. 1. és 2. hét. A vertikális és horizontális társadalomszerveződés sajátosságai a középkorban, a vertikális struktúrák felbomlásának okai.
2. 3., 4. és 5. hét. A rendek kialakulása Nyugat-Európában és a rendi-képviselői testületek típusai.
3. 6. és 7. hét. A rendi-képviselői testületek struktúrája, jogkörei.
4. 8. és 9. hét. A francia államfejlődés folyamata a Capeting - dinasztia uralkodása alatt (987-1328). II. Fenséges Fülöp, Szent Lajos és IV. Szép Fülöp kormányzati politikája.
5. 10. és 11. hét. Az angol állam fejlődésének folyamata III. Edward hatalomra kerüléséig, 1327-ig. Az angol-francia I. Százéves háború (1154-1192-1259). A Magna Charta tartalma, kibocsátásának bel- és külpolitikai okai.
6. 12. és 13. hét. A kereszteshadjáratok, az angol és a francia korona részvétele a keresztes hadjáratokban (Oroszlánszívű Richárd, VII. Lajos és IX. Szent Lajos). A lovagrendek, a templomosok szentföldi feladatai. A rend elleni pereljárási IV. Szép Fülöp uralkodása alatt, a rend feloszlatása 1312-ben.

Ajánlott irodalom:

1. Európa az érett és kései középkorban, XI–XV. század. Szerk. Angi János és Bárány Attila. Multiplex Média. Debrecen, 2001.
2. Duby, G.: Emberek és struktúrák a középkorban. Magvető Kiadó. Budapest, 1978.
3. Duby, G.: Franciaország története: a kezdetektől a Bourbon-restaurációig. Osiris Kiadó. Budapest, 2005.
4. Runciman, St. : A keresztes hadjáratok története. Osiris. Budapest, 1999.
5. Molnár Máté : A templomos lovagrend alkonya. Miles Christi, MMX, Budapest
6. Jones, D. : A templomosok. Kossuth K. 2018.
7. Jean de Joinville : Szent Lajos élete és bölcs mondásai. Balassi Kiadó, Bp. 2017.

A beadandók témakörei:

1. A Mongol Birodalom létrejöttének folyamata, részkiánságokra való szétesése. Az Ilkánok kánsága és a Mameluk Birodalom háborúja 1260-tól Szíria birtoklásáért, a templomosok és az Ilkánok katonai szövetségének sikertelensége.
2. Szent Lajos személyisége J. de Joinville életrajza alapján.
3. Szent Lajos szentté avatásának okai, folyamata, a szent uralkodó szerepe a francia nemzettudat formálódásában.
4. Az ispotályosok lovagrendje, a rend tevékenysége a Szentföldön és Rhodosz szigetének elfoglalása 1310-re, ami a rend székhelye lesz 1522-ig.
- 5-6-7-8. M. Droun : Elátkozott királyok című regényciklusából az I. kötet, A Vaskirály alapján jellemrajzok készítése a következő személyekről : IV. Szép Fülöp, lánya Isabella, Robert d) Artois, Nogaret.
9. A IV. keresztes hadjárat, Konstantinápoly elfoglalása (1202-1204), a Latin Császárság létrejötte.
10. A középkor pusztító pestisjárványai (1347-1353).
11. Az „Avignoni Pápaság” 1309-1378 és a latin keresztény egyház nagy szakadása (1378-1417).
12. Az aszaszinok síita vallási csoportosulása, államuk Szíriában, erődjeik, kapcsolatuk a lovagrendekkel, híres merényleteik. A mongolok és a mamelukok megsemmisítő támadásai, erődjeik elvesztése a XIII. század végére.

Nyíregyháza, 2021. augusztus 27.

Dr. Aszalós Éva
főiskolai docens